

BALATONFÜRED TÖRTÉNETE

Füred térségét már az ősember is lakta. Első ismert lakói a rómaiak voltak, emlékküket számos kiásott épületrom és síremlék jelzi. Füred névével írásos emlékként először 1211-ben találkozunk, a Tihanyi apátság egy birtokösszeírásában. Mai területén az Árpád-korban hét település állt, Füred és Arács mellett Kék, Magyaré, Papsoka, Siske. A város legrégebbi, a Kéki-patak partján épült, később elhagyott településrésze ma szőlőterület, maga a Kéki-forrás még működik. 1717-ben említik savanyúvizét, majd 1729-ben újra. 1722-ben vegyelemezgették és gyógyvízzé nyilvánították. Ez idő tájt már állt egy fa fürdőház, majd nemsokára egy kőház, kiadó szobákkal vendégek számára. Később kétemeletes új fürdőház is épült. A református hitközség tagjainak anyakönyvezése 1724-ben indult, a római katolikusoké 1800-ban, az izraelitáké pedig 1863-ban.

Eötvös Károly az Utazás a Balaton körülben írja: „Öt házból állott valamikor Balatonfüred. A tihanyi barátok vendéglője, a szentgyörgyi Horváth-ház, a pápai Eszterházyak hajléka, a fürdőház és a kápolna. De ólak nagy számban lovak és kocsik számára.” [5] [...] „a Balatonnak ez volt egyetlen fürdőhelye [...] még nem volt Kenese, Almádi, Alsóörs, Fülöp, Badacsony, Balatonföldvár, Boglár, Fonyód.”

A város a 19. század első felében, a reformkor idején indult fejlődésnek. A vendégek szórakozását a nyári időben fából készült színház szolgálta. 1831-ben megépült a Balatonfüredi Színház, a Dunántúl első magyar nyelvű kőszínháza, melyet Kisfaludy Sándor alapított adományokból, apátsági és népi segítséggel. A színház létrehozásához, többek között, Kerkapoly István tapolcai főszolgabíró járult hozzá (ekkor Balatonfüred még a tapolcai járáshoz tartozott). Szentgyörgyi

Horváth János rendezte 1825. július 26-án a füredi Horváth-házban az első Anna-bált lánya, Anna Krisztina tiszteletére. Az Anna-bál hagyománnyá vált, azóta minden évben megrendezik. Széchenyi István kezdeményezésére innen

indult el 1846-ban az első balatoni gőzhajó, a Kisfaludy. Füreden hajógyár is létesült. A század első felében előbb találkozóhelye volt a Dunántúl nagy családjainak, majd, főként a kiegyezés utáni időszakban, kedvelt találkozóhelye lett a politikusoknak, művészeknek.

„Sok jó barát, sok szép asszony, sok ifjúkori ismerős, sok országos férfi ott mulat egy csoportban. Hamvadó szív újra lángra lobban, száradt kedélyt vidámság harmatja felüldíti; múltnak emlékei, hazafi remények ott röpködnek a lelkek előtt, mint lepkék a virágos kertben. Húzza a cigány minden este, minden délben, minden hajnalon. A németet is össze lehet szidni, kegyetlenül. Abban is meg lehet állapodni, kik a legnagyobb hazafiak s kik az igaz költők. A pecsovicsokról is ki lehet sütni, mikor és mily áron vette meg őket a bécsi udvar.”

– Eötvös Károly: Utazás a Balaton körül, Balatonfüred fejezet; 1900

Ekkor kezdődött a település nagyobb fellendülése, feltöltötték a tó partját, kialakították a sétányt, magánvillák épültek, megépült a kórház déli szárnya.

Jókai Mór itteni villájában írta Az arany ember című híres regényét, melynek egy része a Balatonnál játszódik. Az épület ma múzeum, ahol láthatjuk az író bútorait, személyes tárgyait. 1884-ben itt alakult meg az első magyar vitorlásegyesület, a Stefánia Yacht Club. Balatonfüred, mint nagyközség 1891-ben 1788 magyar lakossal rendelkezett, a faluban földmíves és vincellérképezdével összekötött szeretetház működött. A szőlőültetvények nagy részét a filoxéra elpusztította.

A második világháború után, az 1960-as években indult a város újabb fejlődési szakasza. 1966-ban itt tartották a XXVII. FICC (Nemzetközi Camping Caravanning Club) Rallyt, erre épült 4000 személyes kempingje. 1971-ben Füredet Magyarország első gyógy- és üdülőhelyi városává nyilvánították. Balatonfüred 1987 óta „A szőlő és a bor nemzetközi városa.”

(forrás: Wikipédia)